

42
x 54

ЎЗБЕКСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ТУРИЗМ ХАМ
МЭДЕНИЙ МИЙРАС МИНИСТРЛИГИ
ҚАРАҚАЛПАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИНИСТРЛЕР КЕҢЕСИ
ЎЗБЕКСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ИЛИМЛЕР АКАДЕМИЯСЫ
ҚАРАҚАЛПАҚ ГУМАНИТАР ИЛИМЛЕР ИЛИМ-ИЗЕРТЛЕЎ ИНСТИТУТЫ
БЕРДАҚ АТЫНДАҒЫ ҚАРАҚАЛПАҚ МӘМЛЕКЕТЛИК УНИВЕРСИТЕТИ

**ХАКИМ АТА СУЛАЙМАН БАҚЫРҒАНИЙДИҢ 900
ЖЫЛЛЫҒЫНА БАҒЫШЛАНҒАН ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ИЛИМИЙ-ӘМЕЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРЫ ТОПЛАМЫ**

29-30-сентябрь 2022-жыл

**ҲОКИМ ОТА СУЛАЙМОН БОҚИРҒОНИЙ
ТАВАЛЛУДИНИНГ 900 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН
ХАЛҚАРО ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ ТЎПЛАМИ**

29-30-сентябр 2022-йил

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ МЕЖДУНАРОДНОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ, ПОСВЯЩЕННОЙ 900-ЛЕТИЮ СО ДНЯ
РОЖДЕНИЯ СУЛАЙМАНА БАКЫРГАНИ (ХАКИМ АТА)**

29-30-сентября 2022 года

**PROCEEDINGS OF THE INTERNATIONAL CONFERENCE
DEDICATED TO THE 900 TH ANNIVERSARY OF THE BIRTH
OF SULAYMAN BAKYRGANI (HAKIM ATA)**

29-30-September 2022

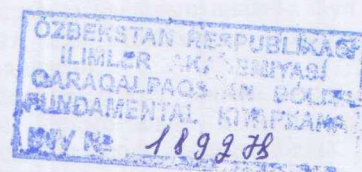
**ҚАРАҚАЛПАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ТУРИЗМ ҲАМ МӘДЕНИЙ
МИЙРАС МИНИСТРЛИГИ**

**ЎЗБЕКСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ИЛИМЛЕР АКАДЕМИЯСИ
ҚАРАҚАЛПАҚСТАН БӨЛИМИ
ҚАРАҚАЛПАҚ ГУМАНИТАР ИЛИМЛЕР ИЛИМ-ИЗЕРТЛЕЎ ИНСТИТУТЫ
БЕРДАҚ АТЫНДАҒЫ ҚАРАҚАЛПАҚ МӘМЛЕКЕТЛИК УНИВЕРСИТЕТИ**

**Ҳақим ата – Сулайман Бақырғанийдин туғылғанына 900 жыл
толығына бағышланған Халықаралық илимий-әмелий конференция
МАТЕРИАЛЛАРЫ
29-30 сентябрь 2022-жыл**

**Ҳаким ота - Сулаймон Боқирғоний таваллудининг 900 йиллигига
бағишланган Халқаро илмий-амалий конференция
МАТЕРИАЛЛАРИ
29-30 сентябрь 2022 йил**

**МАТЕРИАЛЫ
Международной научно-практической конференции, посвященной
900-летию со дня рождения Сулаймана Бақыргани (Хаким ата)
29-30 сентября 2022 года**

Нукус - «Илим» - 2022

Ҳоким ата – Сулайман Бақырғанийдин туғулғанына 900 жыл толуына бағышланган Халықаралық илимий-әмелий конференция материаллары топламы. – Нөкис: «Илим», 2022. – 172 б.

Бул топлам Өзбекстан Республикасы Президентиниң 2022-жыл 23-24 февраль күнлери Қарақалпақстан Республикасына келген ўақытта берилген тапсырмалар ҳәм 2022-жылдың 25-февраль күни өткерилген 16-санлы мәжлис баянламасына муўапық Қарақалпақстан Республикасы Туризм ҳәм мәдениет мийрас министрлиги, Өзбекстан Республикасы Илимлер академиясы Қарақалпақстан бөлими Қарақалпақ гуманитар илимлер илим-изертлеў институты, Бердақ атындағы Қарақалпақ мәмлекетлик университети тәрәпинен шөлкемлестирген Ҳоким ата – Сулайман Бақырғанийдин туғулғанына 900 жыл толуына бағышланган Халықаралық илимий-әмелий конференция материаллары тийкарында таярланды. Топламға республикамыздағы ҳәм сырт еллердеги илимпазлардың материаллары киргизилген.

Бас редактор

А.И.Альниязов

Жуўаплы редактор

М.А. Қарлыбаев

Топлаган

М.М.Давлетияров

ҲАКИМ АТА СУЛАЙМАН БАҚЫРҒАНИЙ ҲАМ ТҮРКИЙ ХАЛЫҚЛАРДЫҢ ӘДЕБИЙ МИЙРАСЫ

Абдиназимов Ш. «Уғыл-қызың илим үйренсин, бер устазға...»	3
Алламбергенев К. Түркий халықлар руўхый-әдебий әлеминиң жарық жұлдызы	5
Альниязов А. Сулайман Бақырғаний шығармаларындағы көркем сүўретлеў қураллары	11
Бекбергенев З. Хәзирети Сулайман Бақырғаний заманы ҳәм оның мийраслары ҳақында	13
Жабборов Н. Хожа Аҳмад Яссавий ва Ҳаким Ота	15
Зарипова З.С. Анбар ана образына болған мифологиялық сыпатламалар	17
Идрисов А. Аллаһяр Худайберди улының Риязуз-Закирин шығармасында Ҳәким ата зикри ...	20
Мамбеткаримова А. Ҳәким Ата Сулайман Бақырғаний ҳақында айырым аңыз әпсаналар	22
Мамбетназарова Р. Түркий халықлар әдебиятында Ҳәким атаның тутқан орны	23
Мамбетова М. Сулайман Бақырғаний дәрәптәлеринде суфизм идеясы	26
Отениязов П., Исметов Р. Ҳәким ата тарийхта ҳәм фольклорда	28
Пайзуллаева Ш. Ҳәким ата-Сулайман Бақырғаний – ҳикмет әлеминиң султаны	29
Палымбетов К. Сулайман Бақырғаний – Камал Мәмбетов изертлеўлеринде	33
Ражабова Б. Сулаймон Боқирғоний ҳикматларида қўлланған шеърый санъатлар хусусида	35
Рафиддинов С. Сулаймон Боқирғоний (Ҳаким ата)нинг ўрта осие тасаввуф тарихидаги ўрни	39
Сатбаев А. Сағинбай Ибрагимов дәрәтәшилигинде Сулайман Бақырғанийдың образ жасаў дәстүрлериниң қолланылығуы	43
Хажиева М. Абу Абдуллох Рудакий ва Сулаймон Боқирғоний ҳикматларининг педагогик киәсий таҳлили	45
Ходжаниязов С.Ў. Сулаймон Боқирғонийнинг маънавий-руҳий ва ахлоқий камолот борасидаги фикрлари	47
Холмуратов И. Сулаймон Бақирғоний ва түркий халқлар топонимларининг ўзига хос жиҳатлари	48
Хошаниязов Ж. Периодические черты преданий о Хаким ате и некоторые параллели	50
Юсупов К. Қорақалпоқ адабиәтида Сулаймон Боқирғанийнинг ижодини ўрганиш ва ўқитиш	53
Зияев А.А. Сулаймон боқирғоний – кўҳна қарноқнинг буюк фарзанди	55

ҲАКИМ АТА СУЛАЙМАН БАҚЫРҒАНИЙ ДӘЎИРИ ҲАМ ТҮРКИЙ ХАЛЫҚЛАРДЫҢ МАТЕРИАЛЛЫҚ МӘДЕНИЙ МИЙРАСЫ

Alison B. Nomadic burials in Xinjiang: Turkic burials in wider archaeological perspective	62
Амиров Ш.Ш., Торениязов А.Ж. К проблеме сохранения памятников культурного наследия на территории Республики Каракалпакстан (на примере Пулжайского поселения)	62
Бекбаулиев А.Т. Кружки из городища Курганча	64
Елмуратов И., Толыбаев М. Бугрохон ота – муқаддас зиёрат ўрни	67
Искандерова А. Орнаментация керамики средневекового городища Пулжая	70
Калменов М. Сакральное-культурный комплекс Акмечеть	72
Отегенов Х., Уснатдинов Н. Некис районы аймағындағы XIX-XX әсирдеги айырым зиярат орынлары ҳақында	74
Сейтмереев М. Мазлумхан сулув дахма-сағаналаридаги битиклар	77
Сулайманов Ж. Традиционные ценности в условиях глобализирующего мира: на примере развития прикладного искусства в Кыргызстане	80
Толыбаев М., Алимбетов А. Боқирғон юрти	82
Турганов Б. Сулайман Бақырғаний дәўиринде Қонырат аймағындағы қалалар	84
Хакимниязов Ж. Археологические исследования вокруг комплекса Сулайман Бақирғани-Хаким ата	87
Ходжалепесов И. История мукомольного производства в Приаралье в период средневековья	90
Юсупов О., Наурызбаев А. Орол бўйининг сакраль геообъектлари ва муқаддас жойлари: ҳази- рати шайх-ул шайх Сулайман Бақирғаний Ҳаким ота ҳақида	92

ҲАКИМ АТА СУЛАЙМАН БАҚИРҒАНИЙ ДЭЎИРИ ҲАМ ТҮРКИЙ ХАЛЫҚЛАРДЫН МАТЕРИАЛЛЫҚ ЕМЕС МӘДЕНИЙ МИЙРАСЫ

Айтмуратов Ж., Айтмуратова З. Руўхый кәмиллик ҳикметлерин жаратыўшы	94
Аникеева Т. Представления о чистоте в средневековых памятниках тюркской традиционной словесности	96
Аскарлова К. Сулаймон Боқирғоний девони қўлэзма нусхаларининг матн хусусиятлари	97
Бижанова А., Дауесова А.Ж. Роль женщины в казахском традиционном обществе	99
Давлетов С., Алланазаров С. Буюк аждодлар мероси - ибрат манбаи	103
Ешмуратова М., Азатов А.Е. Ҳақим ата - ҳикметлари ҳәм ол ҳаққында әпсаналар	105
Идрисов А. Ҳақим ата шығыс жазба дереклеринде	107
Исметов Р. Ҳақим ота – Сулаймон Боқирғоний ҳаёти ва ижоди ҳақида айрим маълумотлар	109
Ismoilova K. N. "Buyuk siymo" – Sulaymon Boqirg'oni	110
Кудияров А. Ҳақим ата – Сулайман Бақирғаний уллы жерлесимиз	113
Максимова М. Сулайман Бақирғаний шығармаларында кәмиллик өлшемлери	115
Мамадалиев И. Эволюция согдо-тюркских взаимоотношений в раннем средневековье	117
Мамадалиев Х. XII аср охири XIII аср бошларида Хоразм тарихи буйича эзма манбалар	119
Мамбетназаров М.Қ. Hákim ata hikmetleri – diniy miyrasimiz	120
Мелеубаев Е. Исторические условия и факторы интеллектуального Ренессанса в Центральной Азии в IX-XII веках	122
Мирзаев Ж. Саййид отанинг келиб чиқиши хусусида	124
Muhammad Kozim Amini Muhammad Karim o'g'li Hakim Sulayman ota davridagi turkiy xalqlarining madaniy merosi	126
Сайманов С. Ҳақим-ата и духовная жизнь города Кунграда	129
Сулайманов С. Ҳақим ота Сулаймон Боқирғонийнинг илмий ва маънавий мероси	130
Турекеев К. Религиозные представления каракалпаков, связанные с «Кыдыр ата»	132
Ўразметов М. Тасаввуф тариқати ва сулаймон боқирғоний асарларида инсон камолоти масаларини намоён бўлиши	134
Ҳақимниязов Қ. Ҳақим ата Сулайман Бақирғаний дэўириндеги Қубла Арал бойларындағы сиясий жағдай	136
Эшмухамедова М. Сулаймон Боқирғонийнинг ёзма мероси	138
Эшонов С. ЎзРФА Шарқшунослик институти фондидаги Сулаймон Боқирғоний хикматлари	140
Юсупбаев М. Ҳақим ата дэўири тарихий естеликлерининг Қарақалпақфильм киностудиясында хужжатли фильмлеринде сәулелениўи	141

ҲАКИМ АТА ЗЫЯРАТ ОРНЫ ҲАМ ТУРИЗМДИ РАЎАЖЛАНДЫРЫЎ

Аимбетов Н.К. Развитие туризма в Республике Каракалпакстан	143
Абдимуратова Н.Қ., Ходжаева Г., Алламуратов М. Қарақалпақстанда маданий туризди раўажландырыўдың әҳмийетли мәселелери	144
Абдуллаев А., Назаров Б.Ў. Ички туризм корхоналари фаолияти бошқарувида риск-менеджмент элементлари тадбиқи	146
Алимбетов А. Саяхат ҳәм елшиликтиң кәлиплесиўи ҳәм раўажланыўи ҳаққында	149
Асадова А. Nostalgik turizmni rivojlantirishda milliy madaniy obyektlarning ahamiyati	151
Бегжанов Б. Государственное регулирование рынка туристских услуг	153
Бекмуродова Л. Ўзбекистонда туризмни ривожлантиришда маданий мерос объек- тарининг ўрни	154
Доспанов О. Историческая роль Хаким ота (Сулейман Бакирганий) как объект использования в туристическом потенциале Южного Приаралья	157
Караманова Г., Утемуратова Х. Tarixiy yodgorliklarni muzeylashtirishning turizm rivojida im- koniyatlari	159
Кусекеев Б. Қарақалпоғистон Республикасининг туристик йўналишларида зиёратгоҳларнинг аҳамияти	162
Ражабова Д. Роль туризма в экономическом развитии Узбекистана	163
Sultaniyazov A.Q., Yusupbekov D.A., Abatbayev A.S. Qaraqalpaqstan Respublikasiniñ jähän turizmindegi ornı	165
Турениязова Д. Туризмди раўажландырыўда ҳаял қызлар өнерментшилигиниң орны	167

**Ҳақим ата – Сулайман Бақирғанийнинг туғилганига 900 жыл толуғуна
бағишланган Халқаралық илимий-әмелий конференция**

МАТЕРИАЛЛАРЫ
29-30 сентябрь 2022-жыл

**Ҳаким ота (Сулаймон Боқирғаний) таваллудининг 900 йиллигига бағишланган
Халқаро илмий-амалий конференцияси**

МАТЕРИАЛЛАРИ
29-30 сентябрь 2022 йил

МАТЕРИАЛЫ

**Международной научно-практической конференции, посвященной
900-летию со дня рождения Сулаймана Бақырғани (Хаким ата)
29-30 сентября 2022 года**

Нукус-Илим-2022

Редактор: **А.Альниязов**
Корректоры: **А.Беқимбетов, В.Султангулова**
Верстка: **В.Султангулова**

Лицензия издательства: Х-2529, 14.01.2022. Сдано в набор 19.09.2022. Подписано к печати 28.09.2022. Формат бумаги 60х84^{1/6}. Гарнитура Times. Условно п.л. 11. Учетно-издательских 10 л. Тираж 120. Заказ № 156. Цена договорная.

Издательство «Илим». 230100, г. Нукус, проспект Бердаха, 41. Tel.: (+99861) 2229894 e-mail :<http://aknuk.uz/vestnik.htm>

Отпечатано в типографии «FARMA PRINT» ЖШЖ,
г. Нукус, ул. Т.Кайыпбергенов, 54.